

2. Lesní poezie

Stromy byly odjakživa inspirací pro básníky. Zkuste si teď společně zahrát na básníky a složit báseň pro strom, který máte rádi. Můžete k tomu použít několik zajímavých forem básní.

HAIKU

„Vy západní lidé, když chcete poznat tajemství motýla, rozřežete ho na malé kousky, dáte pod mikroskop, popíšete je a myslíte si, že jste pochopili podstatu motýla. Ale motýl, to je křehké nic, které se třepotá támhle ve vzduchu.“

Daisecu Suzuki, Japonsko

Haiku je typická japonská báseň, která by měla splňovat několik podmínek:

1. Má **typický japonský rytmus** – první řádek má 5 slabik, druhý 7 slabik a třetí opět 5 slabik **5-7-5**

U překladů, když chceme zachovat atmosféru básně, můžeme rytmus změnit.

2. **Rým není** v haiku **potřeba**, ale není ani vyloučen

3. Haiku většinou zachycují letmé okamžiky v přírodě

4. Čím více významu ve slovech, tím méně významu v samotném haiku

Překlady z japonštiny, které nerespektují rytmus:

Žába se tváří
Jakoby právě vykvakla
Na oblohu mrak

Assa

Mé srdce je znavené
A moře a hory
Tak krásné

Santóka

Světlo měsíce
Nakreslí na nebe strom
Křídla ve větru

Kalné má oči
Žebrák na kraji města
Z nás nejbohatší

Z internetu

DIAMANTOVÉ BÁSNĚ

Jsou básně ve tvaru diamantu, které obsahují 7 řádek podle následujícího vzoru:

podstatné jméno
přídavné jméno • přídavné jméno
sloveso • sloveso • sloveso
podst. jméno • podst. jm. • podst. jm. • podst. jm.
sloveso • sloveso • sloveso
přídavné jméno • přídavné jméno
podstatné jméno

Příklad

Semínko
Schoulené skryté
Dýchá žije roste
Kmen listy stín a skrývá
Zraje vadne rozpadá se
Vlhká úrodná
Půda

Přeloženo z projektu Learning tree

SNOVÉ BÁSNIČKY

Skládají se podle následujícího vzoru:

1. Zdálo se mi
2. Že jsem byl... (něčím nebo někým)
3. Kde
4. Děj
5. Jak

Příklad:

Zdálo se mi,
Že jsem byl stromem
Na úpatí kopce
Vítr si hrál ve větvích
Lehounce

TRIČKO S OBTISKY LISTŮ

Pomůcky: Čisté bavlněné tričko, hezky tvarované listy, barvy na textil, štětec, kus kartonu, voskový papír, papírové ubrousky

Položte tričko na čistý, rovný povrch a vložte karton mezi přední a zadní stranu trička tak, aby barva neprosákla na zadní stranu. Položte list na arch voskového papíru a natřete ho tenkou vrstvou barvy. Dávejte pozor, abyste měli čisté prsty. Potom opatrně zvedněte natřený list a přiložte ho na tričko. Na list přiložte papírový ubrousek a zatlačte na něj. Odstraňte list z trička. Udělejte tolik obtisků, kolik chcete a potom tričko pověste a nechejte ho uschnout.

AKROSTICH ALIAS BÁSNĚ S TAJENKOU

První písmena v každé řádce, pokud je přečteme vertikálně, tvoří dohromady další slovo, tak jako v křížovce

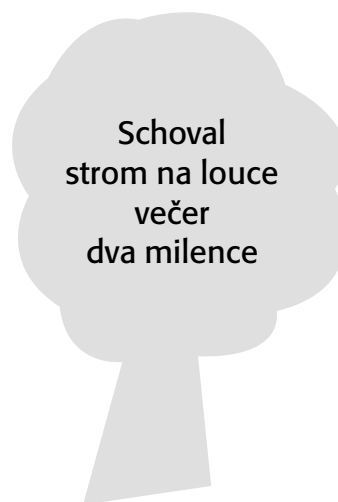
Příklad

Silný
Tajemný
Roste
Objímá nebe
Mezi poli

OBRÁZKOVÁ POEZIE

Báseň můžete zapsat do tvaru obrázku podle toho, co se v ní děje

Příklad:

HRÁTKY SE SLOVY

Vymyslete 6 slov, která se týkají lesa. Potom složte báseň, která bude všechna tato slova obsahovat. Můžete vytvořit 2 nebo více skupin, které si budou navzájem zadávat slova a soutěžit o nejlepší báseň.

Borovice

To vám bráška jednou dostal 6
 Chuť na vůni pryskyřice
 Vyšplhal se vzhůru do skal
 Tam, kde rostou borovice

O křivý kmen opřený, 7
 Pod nohama kořeny,
 Vychutnával smolnou vůni
 Blažený jak ryba v tůni

Buk

Buk nás asi nerad vidí. 8
 Stojí tady sto let.
 V kůře šrámy od zlých lidí,
 Muselo to bolet...

Hledí na nás s nedůvěrou, 9
 Rány těžce nese.
 Odkud se zlí lidé berou?
 Co hledají v lese?

Kdosi přišel s nožem v ruce, 10
 Musel někde ztratit cit!
 Do kůry mu vyryl srdce,
 Sám měl kůru na srdci.

Habr

Habr – silák mezi stromy. 11
 Jeho dřevo něco váží.
 Vichřice ho těžko zlomí,
 kmen má jako silák paži.

Když se pod sekerou svalí, 12
 sílu tuší z letokruhů.
 Taky stolař si ho chválí,
 rád ho točí na soustruhu.

Jehnědy

Z vrby jívy jehnědy, 13
 to jsou včelí obědy.
 Zrnko pylu jako housku,
 utřít sosák do ubrousku.

Všechno zapít douškem rosy. 14
 Po obědě zase nosit
 pyl a šťávu do setmění.
 Není čas na lenošení.

Letokruhy

Jeden rok se střídá s druhým, 15
 Přibývají letokruhy.
 Léta plynou, běží, letí,
 dub je vrývá do paměti.

Do paměti letokruhů: 16
 Sníh a déšť a slunce, duhu.
 Dny a noci, léta, zimy,
 jak se ženou staletími.

Hračky

Panáčci a koníci, panenky a vláčky, 21
 Dřevem buku vonící, malované hračky.
 Tak je řezbář vyřezal, tak je malíř zdobil,
 To aby sis pěkně hrál, a ne, abys zlobil.

Housle

Mistr houslař chodí lesem, 17
 Rozhlíží se, hladí kmeny.
 Javor, který tóny nese,
 musí vybrat mezi všemi.

Struny samy nepostačí, 18
 to dřevo je rozeznává.
 Zní v nich vánek, hlasy ptačí;
 Celý strom v těch houslích zpívá.

Houslař, ten to s dřevem umí. 19
 Vyřezává, brousí, kouzlí.
 Kdo poslouchá, porozumí,
 proč jsou teplé tóny houslí.

U houslaře, tam to voní 20
 lakem, hudbou, hoblinami.
 Teplé dřevo zvučí, zvoní.
 Javor zpívá pod strunami.

Loučení

Představte si – na mýtince – 1
 Lesní školka ukrytá.
 Chodí se k ní po pěšince,
 málokdo sem zavítá.

Za plotem, 2
 Za nízko brankou
 Najdeš lesík maličký.
 Ve školce – jak Honzík s Hankou
 Rostou stromky – dětičky.

Starý javor v rohu školky, 3
 Větve jako náručí,
 Objímal svým stínem stromky.
 Dnes se s nimi rozloučí.

Už se něco naučily. 4
 Už přišel čas – právě dnes.
 Čekaly na pravou chvíli,
 teď z nich začnou sázet les.

Les je smrk, buk, jedle, břízka, 5
 les je vláha, vzduch a klid.
 Copak, bude se vám stýskat?
 Tak je přijďte navštívit!